

A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

P 1 6 1 A 1 0 3 1 1

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. feladatlap

Nem művészi szöveg elemzése

2016. május 30., hétfő / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök:

A jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.

A feladatlaphoz két értékelőlap is mellékelve van.

A nem művészi szöveget tartalmazó perforált lapot a jelölt ki is tépheti.

SAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát az erre kijelölt helyre ezen az oldalon és az értékelőlapon!

A feladatlap 20 feladatot tartalmaz, és összesen 60 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük a lehetséges pontszámot is.

A megoldásokat írja olvashatóan, a nyelvtani és a helyesírási szabályoknak megfelelően, írott betűkkel az erre kijelölt helyre! Csak golyóstollat vagy töltőtollat használhat. A feleletválasztós feladatoknál – ha a feladat utasítása nem kívánja másképp – csak egy betűjelet karikázzon be! Az esetleges rossz megoldást húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a zavaros javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 12 oldal, ebből 3 üres.

Melléklet az 1. feladatlaphoz

Környezetvédelmi világnap

1. **1972. június 5-én tartották meg Stockholmban az "Ember és bioszféra" címet viselő ENSZ környezetvédelmi világkonferenciát. Az emberi környezettel foglalkozó konferencia ezt a napot határozatában nemzetközi környezetvédelmi világnappá nyilvánította. A világnap célja, hogy felébressze az emberekben a felelősségtudatot, és rávegye őket arra, hogy mindenkinek magának kell tennie valamit természetes, épített, társadalmi és belső környezetünk megóvásáért, harmonikusabbá tételéért. S mit tehetünk ezért épp ezen a napon? Ugyanazt, amit az év összes többi napján! Íme néhány ötlet.**
2. Ne légy a reklámok áldozata! – Fogyasztói döntéseidnél hallgass valóságos igényeidre, és ne a reklámok rábeszélésére! Részesítsd előnyben a hazai termékeket! Ezáltal kevesebb szállításra lesz szükség, és ezzel növelni tudod a gazdasági jólétet.
3. Tájékozódj! – Kísérd figyelemmel a környezetvédelmi műsorokat, olvasd el a környezet és a természet védelmével foglalkozó könyveket, folyóiratokat!
4. Ismerkedj a civilekkel! – Kapcsolódj be környezetvédő szervezetek munkájába, tanulmányozd állásfoglalásaikat, kövesd végig kampányaikat, akcióikat! Ismerkedj meg oktatócsomagjaikkal, kiadványaikkal!
5. Gondold végig, mi mindent csinálsz egy nap leforgása alatt! – Sorold fel a tevékenységeket, és nézd meg, milyen hatással vannak azok a környezetre! Gondold végig, hogyan tudnál változtatni magatartásodon, hogy kevésbé károsítsd a környezetet!
6. Vigyél életet környezetedbe! – Mérd fel a környező virágtartókat, kertet, erkélyt, ablakpárkányt, utcát, hogyan tudnál állapotán javítani! Ha van felelős fenntartója, lépj kapcsolatba vele!
7. Légy próféta saját hazádban-házadban! – Vedd nagytitok alá háztartásod és munkahelyed energiafogyasztását! Találd ki, miként lehetne az energiával takarékoskodni! Vedd rá családodat, munkatársaidat, hogy járjanak el hasonlóképpen!
8. Válassz a visszaváltható, hosszú élettartamú termékeket! – Nagyszüleink életében még nem léteztek egyszer használatos, eldobható termékek. Akkoriban mindent újra és újra használtak, és ez nem okozott gondot. Te is válassz a visszaválthatót, ne vásárolj fölöslegesen csomagolóanyagot, eldobható termékeket! Így a piacot is kedvezően befolyásolhatod.
9. A víz élet! – Ha egy napig víz nélkül kellene lenned, rájössz, milyen értékes is a víz. Takarékoskodjunk vele! Szereld föl háztartásodat víztakarékos berendezésekkel, javítsd meg a csöpögő csapokat, zuhanyozz fürdés helyett, szerelj fel víztakarékos WC-tartályt!
10. Élni csak harmóniában! – Keress olyan tevékenységeket, és szakíts is rá időt, amellyel megteremtheted belső harmóniádat, hogy önmagaddal és társaiddal is békében élhess! Élj rendszeres napi, heti és évszakos életritmus szerint, így kevésbé ragad magával a mindennapok rohanása! Ne feledkezz meg családotról, barátairól sem, oszd meg velük örömeidet, gondodat!
11. Tedd kellemessé a mesterséges környezetedet! – Épített környezetünk összképe, minősége észrevétlenül formálja egyéniségünket, hangulatunkat, sőt egészségünket is. Gondoskodj róla, hogy az ember alkotta környezeted is egyensúlyt, békét sugározzon, esztétikus legyen! Építs és használj tájba illő, természetes anyagokból készült, tartós építményeket és tárgyakat!
12. Ne legyünk egyformák! – Az ember a Föld különböző szegletein más-más kultúrát hozott létre, amelyek érdemesek arra, hogy fennmaradjanak. Segíts Te is megőrizni a sokszínűséget, légy hű saját kultúrádhoz, küzdj az uniformizálódás ellen!
13. Ép testben ép lélek. – Gondoskodj magad és családtagjaid egészséges táplálkozásáról, testmozgásáról, nyugodt pihenéséről! Oldd a feszültséget, és segíts társaidnak, hogy minél kevesebb stressz érje őket!

Üres oldal

Figyelmesen olvassa el a mellékelt szöveget, majd oldja meg az alábbi feladatokat! Kérjük, ügyeljen a helyesírásra is! A H betűvel jelölt feladatokban azt is értékeljük.

1. 1.1. Melyik stílusréteg jegyei vannak túlsúlyban a mellékelt szövegben? Húzza alá a megfelelőt!

hivatalos publicisztikai tudományos-szakmai

(1)

- 1.2. Melyik stílusjegy nem jellemző a szövegre? Karikázza be a megfelelő betűjelet!

- A személytelenség
- B meggyőzésre törekvés
- C közérdekű téma választása
- D közérthetőség

(1)
(2 pont)

2. 2.1. Fogalmazza meg, hogyan különül el a szöveg két alapvető szerkezeti egysége!

(2)

- 2.2. Írja le tömören, mire ösztönzi az olvasót a szöveg második szerkezeti egysége!

(2)
(4 pont)

3. Igazak (I) vagy hamisak (H) a szövegre vonatkozó állítások? Karikázza be a megfelelő betűt!

Hatni kíván az emberek felelősségtudatára.	I	H
Figyelmeztet a legnagyobb környezetszennyezőkre.	I	H
Fontosnak tartja az ember és környezete közti összhangot.	I	H
Nem emeli ki az egészséges életvitel fontosságát.	I	H

(4 pont)

4. Értelmezze a 7. rész alapján az alábbi kifejezéseket úgy, hogy befejezi a mondatokat!

Aki nagyító alá vesz valamit, az _____

Aki rávesz valakit valamire, az _____

(4 pont)

5. Írja ki a megadott rész alapján az alábbi szó szerkezetek megfelelőjét!

ráér valamire (10. rész) _____

nyugalmat áraszt (11. rész) _____

(2 pont)

6. Egészítse ki az 1. rész alapján a táblázat üres rovatait az utasításnak megfelelően!

Kapcsolóelem	Példa	A szó vagy szó szerkezet, amelyre utal
visszaulálás mutató névmással	ezt (a napot)	
visszaulálás személyes névmással		emberekben

(2 pont)

7. Írja ki a 11. részből a megadott szó szerkezet aláhúzott tagjának szinonimáját, valamint alkossa meg az ellentétes jelentésű párját!

mesterséges környezet

szinonima _____

ellentétes jelentésű pár _____

(2 pont)

8. 8.1. Írja ki a megadott részekből azt a szót, amelyet a Magyar értelmező kéziszótár a következőképpen határoz meg!

művészien szép, ízléses (11. rész) _____

egyformává válás (12. rész) _____

(2)

- 8.2. Egészítse ki az alábbi állítást!

A 8.1. feladatban kiírt két szó eredetét tekintve _____ szó.

(1)

(3 pont)

9. Melyik jelentésében szerepel a 8. részben a *piac* szó? Karikázza be a megfelelő betűt!

- A napi szükségleti cikkeknek, különböző élelmiszereknek erre kijelölt helyen, téren folyó rendszeres adásvétele
- B áruforgalom, adásvétel, eladási lehetőség
- C nemkívánatos nyilvánosság

(1 pont)

10. Melyik mássalhangzótörvényt ismeri fel az alábbi szavakban? Írja a vonalra a helyes válasz betűjelét!

_____ társaiddal

_____ feszültség

- A írásban jelölt teljes hasonulás
- B írásban jelöletlen teljes hasonulás
- C zöngéesség szerinti részleges hasonulás
- D képzés helyes szerinti részleges hasonulás
- E összeolvadás

(2 pont)

11. Húzza alá az alábbi példamondatban a vegyes hangrendű szót!

Mindig segítünk társainknak a munka megszervezésében.

(1 pont)

12. Bontsa szóelemekre az alábbi szót!

T – szótő, K – képző, J – jel, R – rag

d ö n t é s e d n é l

(2 pont)

13. 13.1. Húzza alá az alábbi mondatban az összetett szót!

A konferencia ezt a napot környezetvédelmi nappá nyilvánította.

(1)

13.2. Alkosson az aláhúzott összetett szó előtagjával egy új összetett szót úgy, hogy az alábbiakból válasszon hozzá utótagot, majd egészítse ki vele a következő mondatot!

barát, szegény, szennyező, védett

A családom már évek óta _____ termékeket vásárol, mert ezzel is óvni szeretnénk környezetünket.

(1)
(2 pont)

14. 14.1. Írja ki a 13. rész utolsó mondatából a három igét!

(2)

14.2. Karikázza be a kiírt igékre vonatkozó *helyes* állítás betűjelét!

- A Mindhárom ige egyes szám 3. személyű.
- B Mindhárom ige tárgyas ragozású.
- C Mindhárom ige felszólító módú.
- D Mindhárom ige jövő idejű.

(1)

14.3. Egészítse ki a mondatot a 14.1. feladat egyik megfelelő igéjének *múlt idejű, feltételes módú* alakjával!

Ha _____ a hulladékgyűjtésben, akkor tisztább lenne az iskolánk környezete.

(1)
(4 pont)

15. 15.1. Írja ki a szöveg első mondatából a mozaikszót!

(1)

15.2. Egészítse ki a mondatot a 15.1. feladatban kiírt szó megfelelően toldalékolt alakjával!

Tavaly a környezetvédők az egyre veszélyesebb globális felmelegedésről részletes jelentést írtak az _____ .

(1)
(2 pont)

16. Írja be a táblázat üres rovataiba az alábbi mondat alapján a hiányzó adatokat!

Nagyszüleink életében nem léteztek egyszer használatos termékek.

A mondatrész fajtája	A mondatrész
	életében
sámhatározó	
birtokos jelző	

(3 pont)

17. Alakítsa át az alábbi egyszerű mondatot összetett mondattá!

H

Az üzletben mindig a visszaváltható üvegű ásványvizet választom.

(2 pont)

18. Írja a vonalra azt a kötőszót, amellyel ellentétes, illetve magyarázó mellérendelő összetett mondatot kap!

Ellentétes: Akkoriban mindent újra felhasználtak, _____ ez nem okozott gondot.

Magyarázó: Akkoriban mindent újra felhasználtak, _____ ez nem okozott gondot.

(2 pont)

19. Egészítse ki a szöveget a zárójelben megadott szavak toldalékolt alakjával!

Szent-Györgyi Albert, a C vitamin _____ (feltaláló) a következőképpen

nyilatkozott az ember és a természet közötti kapcsolatról: „A természet hatalmas, az

ember parányi. Az ember léte _____ (az) függ, milyen kapcsolatot tud

teremteni a _____ (természet), mennyire érti meg, és hogyan

_____ (felhasznál) erőit saját javára.”

(4 pont)

P 1 6 1 A 1 0 3 1 1 1 1

Üres oldal

Üres oldal